

Sieci WAN: Architektura Globalnej Komunikacji

Od teorii i parametrów jakości po nowoczesne technologie transmisji

Jak łączymy świat, gdy kabel LAN jest za krótki?

Skala ma znaczenie: LAN vs MAN vs WAN

LAN (Local Area Network)

Zasięg: **Budynek / Biuro**

Własność: **Pełna kontrola firmy**

Cechy: **Wysoka prędkość, niska latencja**

MAN (Metropolitan Area Network)

Zasięg: **Miasto / Aglomeracja**

Własność: **Infrastruktura miejska lub operatora**

Cechy: **Łączenie oddziałów, światłowody**

WAN (Wide Area Network)

Zasięg: **Kraj / Świat**

Własność: **Infrastruktura dzierżawiona (ISP)**

Cechy: **Oplata za pasmo, wyższe opóźnienia**

WAN to nie po prostu większy LAN – to zmiana reguł gry (własność, koszt, fizyka).

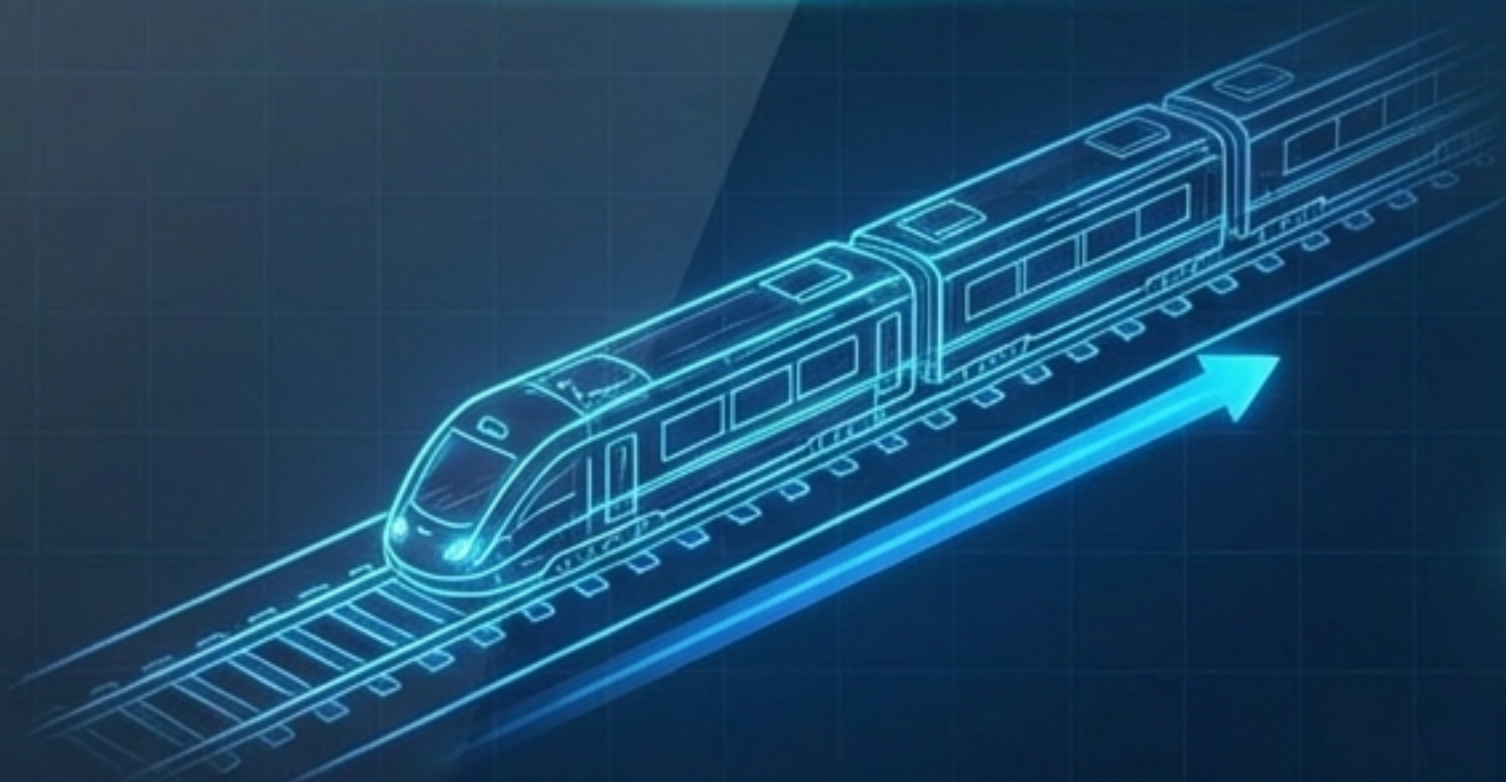
Po co nam WAN? Zastosowania biznesowe

Dla firm rozproszonych sieć WAN jest rdzeniem działania – bez niej komunikacja między oddziałami zamiera.

Anatomia Transmisji: Komutacja

Komutacja łączy (Circuit Switched)

Technologia: PSTN, ISDN

Zasada: Dedykowana ścieżka fizyczna.

Cechy: Stała jakość, ale zmarnowane zasoby (cisza w słuchawce).

Zajęta linia

Komutacja pakietów (Packet Switched)

Technologia: IP, MPLS, Frame Relay

Zasada: Dane dzielone na pakiety, współdzielone łącze.

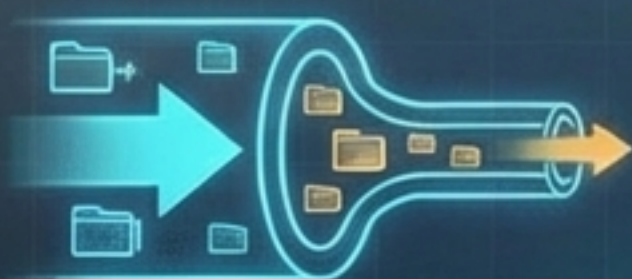
Cechy: Efektywność, niższy koszt, ryzyko zatorów.

Współdzielona sieć

Wyzwania WAN: Czterej Jeźdźcy Jakości

Przepustowość (Bandwidth)

Szeroka Wąska

Maksymalna ilość danych w czasie (Mb/s).
Metafora: Szerokość rury.

Opóźnienie (Latency)

Czas podróży pakietu (ms).
Zależy od fizycznej odległości.

Jitter

Zmienność opóźnienia.
Zabójca rozmów VoIP i wideo.

Utrata pakietów

Procent danych, które nie docierają.
Wymaga retransmisji.

Gwarancja Jakości: SLA i QoS

SLA (Service Level Agreement)

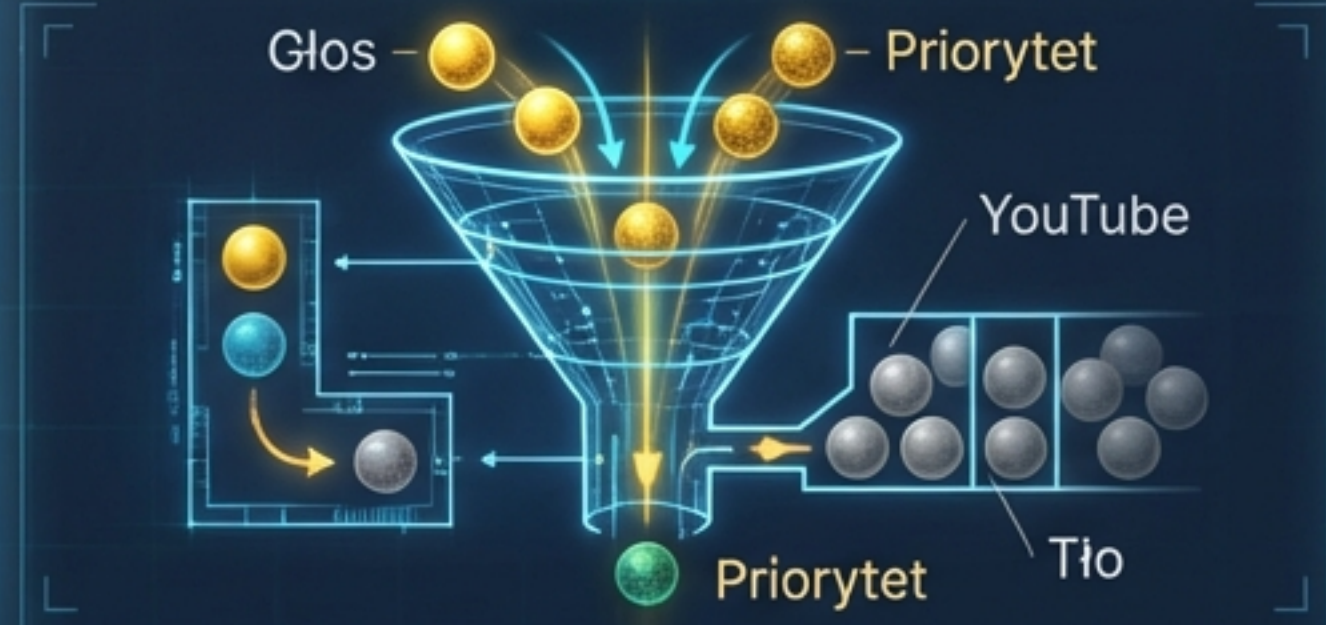

Co to jest: Umowa biznesowa.

Gwarancja: Dostępność (np. 99,9%), max opóźnienie.

Cel: Odpowiedzialność finansowa operatora.

QoS (Quality of Service)

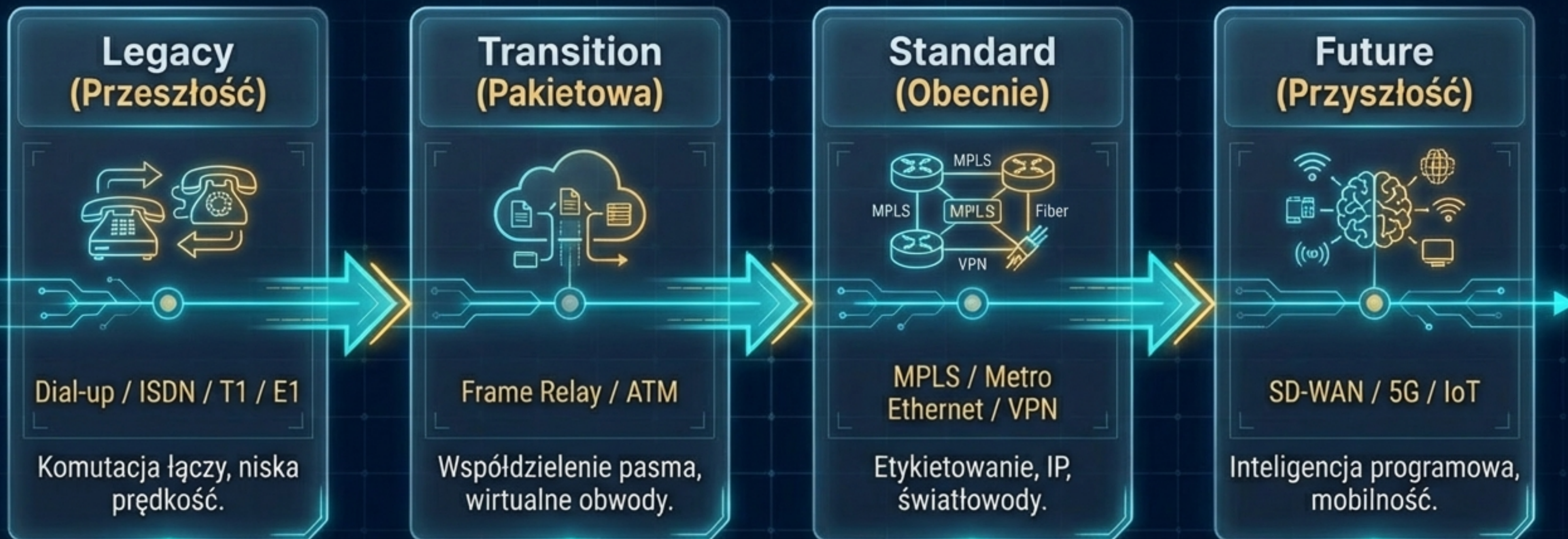
Co to jest: Mechanizm techniczny na routerach.

Działanie: Priorytetyzacja ruchu (Głos > YouTube).

Cel: Płynność usług krytycznych w tłoku.

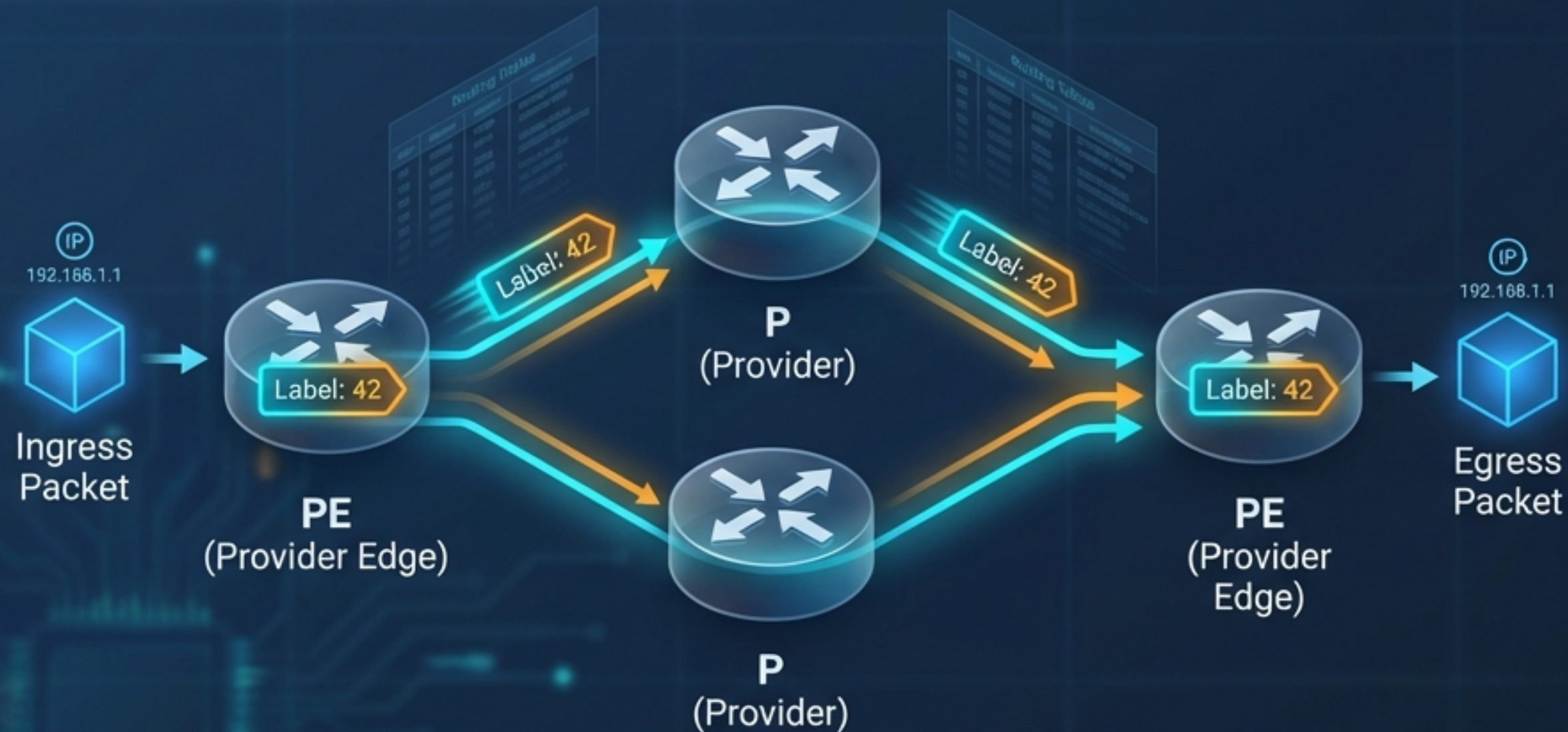
SLA to obietnica złożona na papierze.
QoS to technologia, która pozwala ją spełnić.

Ewolucja Technologii WAN

Król Korporacji: MPLS

Multiprotocol Label Switching

- **Jak to działa:** Routery podejmują decyzje na podstawie krótkich etykiet, nie adresu IP.
- **Zalety:** Szybkość routingu, separacja ruchu klientów (VRF).
- **Zastosowanie:** Prywatna, bezpieczna autostrada przez chmurę operatora.

SLIDE 7

Bezpieczeństwo nad Publiczną Siecią: VPN

Virtual Private Network

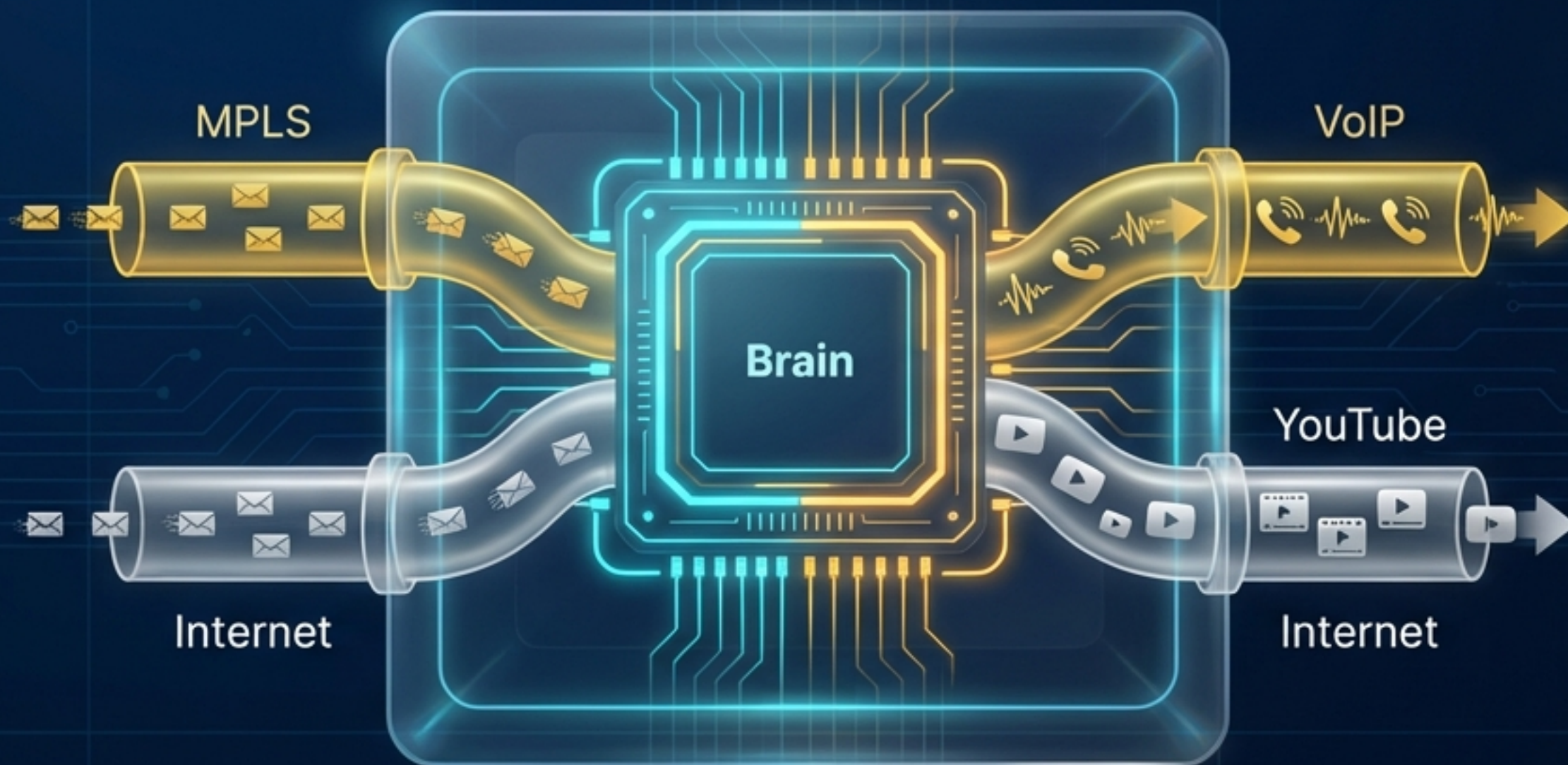

Key Info

- **Koncepcja:** Zaszyfrowany "tunel" przez publiczny Internet.
- **Technologia:** IPSec (Szyfrowanie) + GRE (Tunelowanie).
↔ Network Tunnel ↔
- **Typy:** Site-to-Site (Biuro-Biuro) oraz Remote Access (Pracownik-Biuro).
- **Bilans:** Niskie koszty, wysoka elastyczność, ale brak gwarancji jakości (SLA) na medium publicznym.

Inteligentna Sieć: SD-WAN

Software-Defined WAN

Definicja: Programowe sterowanie siecią. Oddzielenie warstwy sterowania od przesyłu.

Inteligentny Routing: Dynamiczny wybór trasy w zależności od rodzaju aplikacji i jakości łącza.

Korzyści: Optymalizacja kosztów (MPLS + Internet), centralne zarządzanie.

Media Transmisyjne: Czym płyną dane?

Światłowód (Fiber)

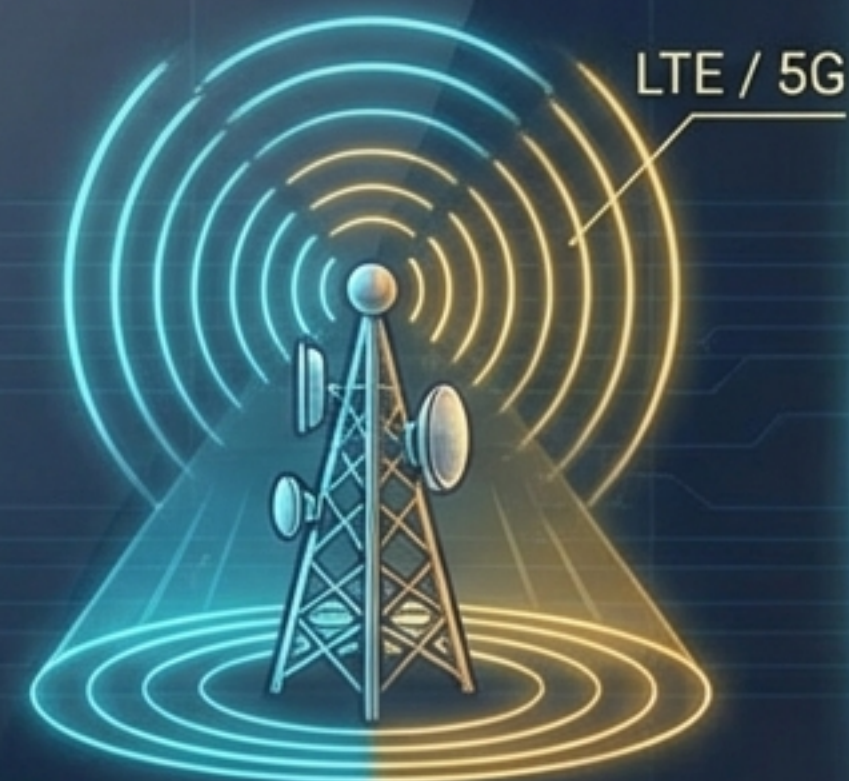
Najwyższa wydajność. Technologia DWDM pozwala na przesył wielu kanałów jednym włóknem.

Miedź (Copper)

xDSL, kabel koncentryczny. Rozwiązania 'ostatniej mili'.

Bezprzewodowe (Wireless)

LTE / 5G / Satelita. Elastyczność w trudnym terenie, ale zmienne parametry.

Topologie WAN: Jak łączymy punkty?

Punkt-Punkt:
Dedykowane, drogie.

Gwiazda (Hub-and-Spoke): Ryzyko awarii centrali (SPOF).

Pełna siatka (Full Mesh):
Max niezawodność, max koszt.

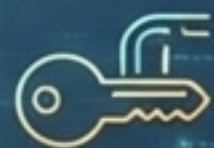
Częściowa siatka (Partial Mesh):
Kompromis koszt/bezpieczeństwo.

Bezpieczeństwo w otwartym świecie

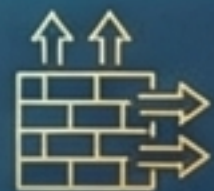
Zagrożenia:

WAN to rozszerzony obwód ataku. Dane płyną przez obcą infrastrukturę.

Szyfrowanie:

IPSec VPN dla ochrony danych w ruchu (Data in Transit).

Firewall Brzegowy:

Kontrola ruchu na styku z siecią operatora.

Zero Trust:

'Nigdy nie ufaj, zawsze weryfikuj' – segmentacja i kontrola tożsamości.

Matryca Decyzyjna: Co wybrać?

Organizacja	Rozwiązanie	Cechy
 Mała Firma / Home Office	 Internet + VPN	 Niski koszt, brak SLA.
 Korporacja (Dane Krytyczne)	 MPLS / Łącza Dzierżawione	 Gwarancja SLA, bezpieczeństwo, wysoki koszt.
 Firma Rozproszona (Hybryda)	 SD-WAN	 Balans kosztów, dynamiczna wydajność.

Podsumowanie (Key Takeaways)

WAN łączy sieci LAN na dużym obszarze geograficznym.

Jakość zależy od 4 parametrów: Przepustowość, Latency, Jitter, Packet Loss.

SLA to gwarancja prawna, QoS to priorytetyzacja techniczna.

MPLS to standard jakości (etykiety), VPN to standard ekonomiczny (tunele).

SD-WAN to przyszłość zarządzania ruchem w sieciach hybrydowych.

